

N:o 29.

Auk. till Riksd. Kansli den 3 Mars 1884, kl. 1 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om lagbestämmelser i syfte, att parter och vittnen i de till häradsrätt instämnda mål må kunna på förhand erhålla under rättelse om dagen, då målen vid rätten förekomma.

Angående stämning och dess innehåll stadgar 11 kap. 1 § Rättegångsbalken:

»Vill man till annan kära; då eger domaren gifva skriftlig stämning: och nämne han deri käranden och saken, så ock å hvad ort och dag den bör till svars komma, som stämd varder: kungöre ock deri, att om han ej kommer sjelf, eller dess laga ombud, skall saken ändå företagas och afgöra;»

och angående den ordning, i hvilken målen skola å tinget handläggas, bestämmes i 2 kap. 3 § samma balk, att efter inteckningar, lagfarter, kronans och allmänna ärenden samt missgerningsmål deras tvister, som långt ifrån tingstad bo, skola företagas, men vidlyftiga saker sist. Allmänna lagen innehåller deremot ingen föreskrift om viss dag under tinget, å hvilken stämningarne skola ställas. Derom stadgades emellertid i 82 § af Kongl. resolutionen den 17 September 1723, att stämningarne kunde väl ej annorledes än på första tingsdagen ställas, eftersom de rättssökande sig då enhälligt infinna måste, tingspredikan att bevista och att höra de förordniugar, som komme att upp-

Bih. till Riksd. Prot. 1884. 7 Saml. 17 Häft.

läsas. Men så borde häradshöfdingarne, sedan uppbud, kriminal- och publike saker vore afgjorde, först afhjelpa de långvägade, och så jemka tingstimmarne, att de, hvilkas saker på första dagarne ej kunde komma att företagas, måtte emellertid få resa hem och sköta sina sysslor. Derefter bestämdes ytterligare i 68 § af Kongl. resolutionen den 16 Mars 1739, att häradshöfdingarne hade att, vid tingets början, när parterna uppropades, tillsäga dem, på hvilken dag hvar och en borde vara tillstädes, samt först afhjelpa de långvägade. Vidare innehåller förordningen den 17 Maj 1872, angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting, i § 6 föreskrift derom, att i tingslag, der flere allmänna sammanträden hållas under samma ting, stämning skall utfärdas till första rättegångsdagen af visst allmänt sammanträde, och i § 5, att häradshöfdingen, om vid allmänt sammanträde målen äro flere, än att de å en dag kunna utföras, skall å första rättegångsdagen kungöra, å hvilken följande dag hvarje mål, som öfrigt är, skall förekomma, der det ej förut blifvit till viss dag utsatt. Slutligen är genom Kongl. kungörelsen den 6 Oktober 1882 förordnadt, att rättens ordförande, vid början af hvarje lagtima ting eller, i de domsagor, der förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting den 17 Maj 1872 vunnit tillämpning, vid början af hvarje häradsrättens allmänna sammanträde, skall upprätta och låta å rättens dörr anslå en lista, hvori de till tinget eller sammanträdet instämnda eller uppskjutna mål äro för hvarje rättegångsdag uppförda i den ordning, i hvilken han har för afsigt att uppropa dem till handläggning; samt att vid rådstufvurätt skall för hvarje rättegångsdag, innan målen företagas, sådan lista upprättas och anslås; dock att hvad sålunda är stadgadt ej utgör hinder för domaren att i särskilda fall, då han finner parternas bekvämlighet det fordra, göra ändring i den kungjorda föredragningsordningen.

Uti en inom Andra Kammaren afgifven samt till Lag-Utskottet öfverlemnad motion, N:o 18, har nu Herr *J. August Sjö*, på anförda skäl, föreslagit, det Riksdagen ville för sin del besluta att, med ändring af gällande bestämmelser om häradsting, stadgas:

»De som å domarens vägnar utfärda stämningar, skola, så vidt ske kan, fjorton dagar före ting eller sammanträde till honom insända stämningslistorna å civila mål, hvarefter domaren skall bestämma dagarne för deri upptagna måls handläggning och derom, så vida postbefordringen eller andra lokala omständigheter ej lägga hinder i vägen därför, underrätta dem, som utfärdat stämningarne, så tidigt att parter och vittnen hos dem kunna två dagar före tinget eller sammanträdet erhålla

upplysning om tiden för sin inställelse vid rätten, samt, på samma gång domare kungör om tings eller sammanträdes början, han äfven under rättar dem, som utfärda stämningar i brottmål, till hvilken dag under tinget eller sammanträdet parter och vittnen i dylika mål skola kallas.»

Förslag i samma syfte, som det nu förevarande, hafva förut varit väckta vid 1870, 1872, 1877, 1878 och 1880 års riksdagar. 1870, 1877, 1878 och 1880 blefvo förslagen af Utskottet afstyrkta, och bifölls Utskottets hemställan i båda Kamrarna utan votering. Det af Utskottet år 1872, med anledning af den då gjorda framställningen i ämnet, framlagda förslag till lagändring blef af Första Kammaren afslaget, men af Andra Kammaren bifallet, utan att i någondera Kammaren votering egde rum.

Det visar sig sålunda, att Riksdagen vid föregående tillfällen, då denna fråga varit före, funnit de fördelar, som skulle kunna vinnas genom en lagändring i de väckta motionernas syfte, icke kunna uppväga de olägenheter, som af lagändringen skulle uppstå.

Denna uppfattning delas äfven af nuvarande Lag-Utskott. Utskottet har redan tillföre mot dylika förslag erinrat, att, då i många trakter, särdeles i de norra orterna, postgången icke är så inrättad, att stämningslistorna kunna inom loppet af tolf dagar till domaren insändas och derefter åter tillhandakomma vederbörande, enda utvägen, hvar igenom, under nuvarande förhållanden, parter och vittnen skulle kunna före tingens eller sammanträdenas början erhålla bestämd underrättelse om den dag, de dem angående mål förekomme, synes vara, att stämningar alltid utfärdas af domaren sjelf; men att det är föga antagligt, det allmänheten skulle för den häruti innefattade fördel vilja uppoffra bekvämligheten af att kunna på närmare håll i hemorten uttaga stämning. Redan i gällande föreskrifter hafva derjemte domhufvandena en kraftig anmaning att, så vidt det under de i de särskilda orterna förhandenvarande förhållanden kan ske, i förevarande afseende vidtaga de anordningar, som kunna lända till lättnad och bekvämlighet för de rättsökande.

Det nu föreliggande förslaget är visserligen endast vilkorligt, i det att den af motionären föreslagna anordning endast skulle vara tillämplig, »så vida postbefordringen eller andra lokala omständigheter ej lägga hinder i vägen», men just denna vilkorlighet i stadgandet gör, i Utskot-

tets tanke, detsamma både mindre lämpligt och i alla händelser temligen betydelselöst.

När härtill lägges, att våra rättegångslagar i hela deras omfattning för närvarande äro under omarbetning, så tror Utskottet sig hafva andragit fullgiltiga skäl för sin hemställan,

att motionen icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 3 Mars 1884.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Herr Grefve *Strömfelt* har begärt få här antecknad, att han icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.
